Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3619

[Total No. of Pages : 4

[6306]-291

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY (Optional)

SC-01 : Classical Sociological Tradition

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12501)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions in 250 words.** **[10]**

a) Explain main tenets of the Enlightenment.

b) Elaborate Emile Durkheim's theory of Division of Labour.

Q2) **Answer any one of the following questions in 250 words.** **[10]**

a) Evaluate the theory of Protestant Ethics and the rise of capitalism by Max Weber.

b) Examine the theory of Alienation by Karl Marx.

Q3) **Answer any one of the following questions in 250 words.** **[10]**

a) Elaborate the Characteristics of Traditional Feudalism in Europe.

b) Explain Harriet Martineau's sociological Critique of gender.

Q4) **Answer any one of the following questions in 250 words.** **[10]**

a) Discuss causes of French Revolution.

b) Elaborate the dialectical materialism of Karl Marx.

Q5) **Write Short Note (Any two) :** **[10]**

a) Ideal types.

b) Franz Fenon

c) Capitalism

d) Industrial revolution

Total No. of Questions : 5]

PC-3619

[6306]-291
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY (Optional)
SC-01 : Classical Sociological Tradition
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12501)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) *सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*

2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) प्रबोधनाचे/प्रबोधन काळाचे मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) एमिल दुर्खीमचा श्रम विभाजनाचा सिद्धांत विशद करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) मॅक्स वेबरच्या प्रोटेस्टंट निती तत्वे व भांडवलशाहीची उदय या सिद्धांताचे मूल्यमापन करा.

ब) कार्ल मार्क्सचा अलगता/विलगता सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) युरोपमधील पारंपारिक सरंजामशाहीची वैशिष्ट्ये विशद करा.

ब) हेरीयट मार्टीन्यू यांच्या लिंगभावसंदर्भातील समाजशास्त्रीय चिकित्सा स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा. **[10]**

अ) फ्रेंच राज्यक्रांतीच्या कारणांची चर्चा करा.

ब) कार्ल मार्क्सचा द्वंद्वात्मक भौतिकवाद विशद करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) आदर्श प्रारूपे

ब) फ्रांझ फेनोन

क) भांडवलशाही

ड) औद्यागिक क्रांती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3620

[Total No. of Pages : 4

[6306]-292
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY
SC - 02 : Sociology of India (Compulsory)
(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12502)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions within 250 words.** **[10]**

a) Write impact of Colonialism on development of sociology in India.

b) Elaborate Sharmila Rege's contribution to Feminist perspective.

Q2) **Answer any one of the following questions within 250 words.** **[10]**

a) Which are the issues facing tribals in India? Discuss.

b) Explain the challenges before Indian Democracy.

Q3) **Answer any one of the following questions within 250 words.** **[10]**

a) Explain family and household debate.

b) Write contribution of Gail Omvedt to Non-Brahmanical perspective.

Q4) **Answer any one of the following questions within 250 words.** **[10]**

a) Discuss on gender issues in Indian society.

b) Explain impact of global capitalism on Indian Cinema.

Q5) **Write any two short notes on the following :** **[10]**

a) Class

b) Cultural Nationalism

c) Caste

d) Subaltern perspective

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

PC-3620

[6306]-292
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY
SC - 02 : Sociology of India (Compulsory)
(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12502)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतातील समाजशास्त्राच्या विकासावरील वसाहतवादाचा प्रभाव लिहा.

ब) शर्मिला रेगे यांनी स्त्रीवादी दृष्टीकोनामध्ये दिलेले योगदान विशद करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतीय समाजात आदिवासी कोणत्या प्रश्नांना सामोरे जात आहे? चर्चा करा.

ब) भारतीय लोकशाहीपुढील आव्हाने लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) कुटुंब आणि घरदार यावरील चर्चाविश्व स्पष्ट करा.

ब) गेल ऑम्वेट यांनी अ-ब्राम्हणी दृष्टिकोनामध्ये दिलेले योगदान लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतीय समाजातील लिंगभाव प्रश्नावर चर्चा करा.

ब) जागतिक भाडंवलशाहीचा भारतीय चित्रपटांवर पडलेला परिणाम लिहा.

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी लिहा.** **[10]**

अ) **वर्ग**

ब) **सांस्कृतिक राष्ट्रवाद**

क) **जात**

ड) **वंचिततेचा दृष्टिकोन**

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3621

[Total No. of Pages : 2

[6306]-293

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SC 03 : Application of Sociological Research Methods

(2019 Pattern) (Semester - I) (12503)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

a) What is Sociological Research Method? Why do we need Sociological Research Methods?

b) What are the guidelines for writing a review of literature?

Q2) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

a) What is a representative sample? Discuss the importance and types of non-probability sampling

b) Discuss the steps in quantitative research.

Q3) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

a) What is an interpretation of data? State the relevance of data interpretation.

b) What is qualitative data? Discuss the steps in qualitative data analysis.

Q4) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

a) What is a research report? Discuss the steps in writing a research report.

b) What is Bibliography? What are the guidelines in giving citations and writing a bibliography?

Q5) Write any two short notes on the following within 100 words. **[10]**

a) Relevance of designing research

b) Finding issues for qualitative data

c) Making generalizations

d) Use of Narratives, Photographs in a research report

■■■■

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PC3621

[6306]-293

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SC 03 : Application of Sociological Research Methods

(2019 Pattern) (Semester - I) (12503)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धती म्हणजे काय? समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धतीची आपल्याला आवश्यकता का आहे?

ब) साहित्याच्या पुनरावलोकन लेखनाची मार्गदर्शक तत्त्वे कोणती?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) प्रातिनिधिक नमुना म्हणजे काय? संभाव्यता नमुना निवडीच्या महत्वाची आणि प्रकारांची चर्चा करा.

ब) संख्यात्मक संशोधनाच्या पायऱ्यांची चर्चा करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) तथ्यांचे निर्वचन म्हणजे काय? तथ्यांचे निर्वचनाचे महत्व स्पष्ट करा.

ब) गुणात्मक तथ्ये म्हणजे काय? गुणात्मक तथ्य विश्लेषणाच्या पायऱ्यांची चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) संशोधन अहवाल म्हणजे काय? संशोधनाच्या अहवाल लेखनातील अवस्था / टप्पे विशद करा.

ब) संदर्भ ग्रंथसूची म्हणजे काय? संदर्भ देण्याची आणि संदर्भ ग्रंथसूची लेखनाची मार्गदर्शक तत्वे कोणती?

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) संशोधन आराखड्याचे महत्त्व

ब) गुणात्मक माहितीसाठी मुद्यांचा शोध

क) सामान्यीकरण करणे

ड) अहवाल लेखनातील कथने आणि फोटोग्राफचा वापर

■■■■

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. : [ ]

PC-3622

[Total No. of Pages : 4

[6306]-294

M.A.

SOCIOLOGY (Optional)

SO - 01 : Agrarian Society and Change in India

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12504)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions in 250 words : [10]**

a) Examine the challenges faced by the new farmer's movements.

b) Discuss the factors of agrarian crisis in India.

Q2) **Answer any one of the following questions in 250 words : [10]**

a) Explain the characteristics of agrarian structure in pre-colonial India.

b) Discuss B.B. Mohanty's contribution to agrarian studies.

Q3) **Answer any one of the following questions in 250 words : [10]**

a) Critically examine the land reforms in post-Independence India.

b) Analyse the impact of neoliberal policies on Indian agriculture.

Q4) **Answer any one of the following questions in 250 words : [10]**

a) Discuss the nature and outcome of Green Revolution.

b) Explain the changing inequalities in agrarian class structure regarding caste, class and tribe.

Q5) **Write short notes (any two) :** **[10]**

a) Features of tribal society

b) Bharatiya Kisan Union

c) Contribution of D.N. Dhanagare to agrarian studies

d) Depeasantisation

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

PC-3622

[6306]-294

M.A.

SOCIOLOGY (Optional)

SO - 01 : Agrarian Society and Change in India

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System) (12504)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा : **[10]**

अ) नवीन शेतकरी चळवळीसमोरील आव्हानांचे परीक्षण करा.

ब) भारतातील कृषी अरीष्ट्यांच्या विविध घटकांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा : **[10]**

अ) वसाहतपूर्व भारतातील कृषक संरचनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) बी. बी. मोहंती यांच्या कृषी अभ्यासातील योगदानाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा : **[10]**

अ) भारतातील जमीन सुधारणांचे चिकित्सात्मक परिक्षण करा.

ब) भारतीय शेतीवरील नवउदारमतवादी धोरणांच्या प्रभावाचे विश्लेषण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दात उत्तर लिहा : **[10]**

अ) हरित क्रांतीचे स्वरूप आणि तिची निष्पती यावर चर्चा करा.

ब) जात, वर्ग आणि जमातीच्या संदर्भात कृषी वर्ग संरचनेतील बदलती असमानता स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) **आदिवासी समाजाची वैशिष्ट्ये**

ब) **भारतीय किसान युनियन**

क) **डी. एन. धनागरे यांचे कृषी अभ्यासातील योगदान**

ड) **अकृषकीकरण**

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3623

[Total No. of Pages : 4

[6306]-295

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SO - 02 : Political Sociology

(2019 Pattern) (Semester - I) (12505)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Critically examine the relationship between State and Civil Society.

b) Elucidate the issue of Citizenship in the context of Migration and displacement.

Q2) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Examine the writings of Marx in relation to state.

b) Explain the nature of New Social Movements.

Q3) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Critically discuss different dimensions of Exclusion in India.

b) Explain the poststructuralist approach to Power and State.

Q4) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Discuss the issue of Militarism in contemporary world.

b) Elaborate the politicization of caste and gender.

Q5) **Write Short Notes (Any two) :** **[10]**

a) Brexit

b) Secularism

c) Political Culture

d) Governance

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PC-3623

[6306]-295

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SO - 02 : Political Sociology

(2019 Pattern) (Semester - I) (12505)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा :** **[10]**

अ) राज्य आणि नागरी समाज यांच्यातील संबंधांचे चिकित्सक परीक्षण करा.

ब) स्थलांतर आणि विस्थापनाच्या संदर्भात नागरिकत्वाचा मुद्दा विशद करा.

प्रश्न 2) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा :** **[10]**

अ) राज्याच्या संदर्भात मार्क्सच्या लेखनाचे परीक्षण करा.

ब) नवीन सामाजिक चळवळींचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा :** **[10]**

अ) भारतातील वर्जीततेच्या विविध आयामांवर टीकात्मक चर्चा करा.

ब) सत्ता आणि राज्य या विषयीचा उत्तरसंरचनावादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा :** **[10]**

अ) समकालीन जगामध्ये सैन्यवादाच्या मुद्द्यावर चर्चा करा.

ब) जात आणि लिंगभाव यांचे राजकारण विशद करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. **[10]**

अ) ब्रेक्झीट

ब) धर्मनिरपेक्षता

क) राजकीय संस्कृती

ड) प्रशासन

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3624

[Total No. of Pages : 4

[6306]-296

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY (Optional)

SC-03 : Sociology of Maharashtra : Culture and Society

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12506)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions in (250 words) :** **[10]**

a) Discuss the debate over Vedokta Rights in Kolhapur State.

b) Explain the contribution of Samyukta Maharashtra Movement in the formation of Maharashtra State.

Q2) **Answer any one of the following questions in (250 words) :** **[10]**

a) Explain the causes of farmer suicide in Maharashtra.

b) Discuss women's questions related to education and widow marriages.

Q3) **Answer any one of the following questions in (250 words) :** **[10]**

a) Discuss the political and cultural issues of Girangaon and the Working - class movement.

b) Explain the Ambedkarite Movement in Colonial Maharashtra.

Q4) **Answer any one of the following questions in (250 words) :** **[10]**

a) Describe the issues that shape the history of Maharashtra.

b) Elucidate the Development of Bahujan, Dalit, and OBC politics in Maharashtra.

Q5) **Write any two short notes : (100 words)** **[10]**

a) Displacement

b) Objectives of the Satyashodhak Movement

c) Age at consent in 19^{th} Century Maharashtra

d) Any two contemporary issues in Maharashtra

Total No. of Questions : 5]

PC-3624

[6306]-296

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY (Optional)

SC-03 : Sociology of Maharashtra : Culture and Society

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (12506)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*

2) उजवीकडील दिलेले अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा : **[10]**

अ) कोल्हापूर संस्थानातील वेदोक्त हक्कांसंबंधींच्या वादावर चर्चा करा.

ब) महाराष्ट्र राज्य निर्मितीत संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा : **[10]**

अ) महाराष्ट्रातील शेतकरी आत्महत्येची कारणे स्पष्ट करा.

ब) शिक्षण आणि विधवा पुनर्विवाह या स्त्री प्रश्नांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा : **[10]**

अ) गिरणगाव आणि कामगार चळवळीच्या राजकीय आणि सांस्कृतिक मुद्द्यांची चर्चा करा.

ब) वसाहतकालीन महाराष्ट्रातील आंबेडकरी चळवळ स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा : **[10]**

अ) महाराष्ट्राचा इतिहास घडवणाऱ्या मुद्द्यांचे वर्णन करा.

ब) महाराष्ट्रातील बहुजन, दलित आणि इतर मागासवर्गीय राजकारणाचा विकास विशद करा.

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा.** (100 **शब्दांत)** **[10]**

अ) **विस्थापन**

ब) **सत्यशोधक चळवळीची उद्दिष्ट्ये**

क) 19 **व्या शतकातील महाराष्ट्रातील संमतीचे वय**

ड) **महाराष्ट्रातील कोणतेही दोन समकालीन प्रश्न**

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. : [ ]

PC-3625

[Total No. of Pages : 4

[6306]-297

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

Introduction to Sociological Theories

(2019 Pattern) (Semester - II) (22501)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***

2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions in 250 words each : [10]**

a) Discuss Parson's Functional analysis.

b) State the meaning of Sociological theory and discuss its relevance.

Q2) **Answer any one of the following questions in 250 words each : [10]**

a) Explain Parson's AGIL model.

b) Elaborate Levi-Strauss' perspective of structuralism.

Q3) **Answer any one of the following questions in 250 words each : [10]**

a) Evaluate J. Alexander's Neo functionalism perspective.

b) Discuss main tenets of Phenomenology.

Q4) **Answer any one of the following questions in 250 words each : [10]**

a) Examine the Berger's concept of social reality.

b) Critically evaluate Goffman's Dramaturgy.

P.T.O.

Q5) **Write short notes on any Two of the following :** **[10]**

a) Structuralism

b) Ethnomethodology

c) Radical Feminism

d) Micro perspectives

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PC-3625

[6306]-297
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY
Introduction to Sociological Theories
(2019 Pattern) (Semester - II) (22501)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) पार्सनच्या कार्यात्मक विश्लेषणावर चर्चा करा.

ब) समाजशास्त्रीय सिद्धांताचा अर्थ सांगा आणि त्याच्या प्रासंगिकतेवर चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) पार्सनचे एजीआयएल मॉडेल स्पष्ट करा.

ब) लेव्ही–स्ट्रॉसचा संरचनावादाचा दृष्टीकोन विशद करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) जे. अलेक्झांडरच्या निओ फंक्शनॅलिझम दृष्टीकोनाचे मूल्यांकन करा.

ब) प्रघटनाशास्त्राच्या मुख्य तत्त्वांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) बर्जरच्या सामाजिक वास्तवाच्या संकल्पनेचे परीक्षण करा.

ब) गॉफमनच्या नाट्याशास्त्राचे टिकात्मक मूल्यांकन करा.

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा.** (100 **शब्दांत**) : **[10]**

अ) **संरचनावाद**

ब) **प्रघटनाशास्त्र**

क) **जहालमतवादी स्त्रीवाद**

ड) **सूक्ष्म दृष्टीकोन**

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3626

[Total No. of Pages : 4

[6306]-298
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY
Methodology of Social Research
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II) (22502)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Attempt any one of the following question in 250 words.** **[10]**

a) What is content analysis? Discuss the advantages and disadvantages of content analysis.

b) What is social survey? What are the characteristics of social survey?

Q2) **Attempt any one of the following question in 250 words.** **[10]**

a) Discuss Case Study as a strategy of qualitative research.

b) What is research ethics? Elaborate various ethics in social research.

Q3) **Attempt any one of the following question in 250 words.** **[10]**

a) Explain the importance of oral history in social science research.

b) State Comte's notion of Positivism with its prominent characteristics.

Q4) **Attempt any one of the following question in 250 words.** **[10]**

a) What is participatory Action Research? Explain the stages of Participatory Action Research.

b) What is feminist methodology? Elaborate how feminist methodology rejects positivism.

Q5) **Write short notes (Any Two)** **[10]**

a) Interview

b) Triangulation

c) Limitations of Quantitative methodology

d) Ethnography

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

PC-3626

[6306]-298
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY
Methodology of Social Research
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II) (22502)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न *1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) आशय विश्लेषण म्हणजे काय? आशय विश्लेषणाचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.

ब) सामाजिक सर्वेक्षण म्हणजे काय? सामाजिक सर्वेक्षणाची वैशिष्ट्ये कोणती?

प्रश्न *2)* खालील प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) गुणात्मक अभ्यासपद्धतीचे एक तंत्र म्हणून व्यष्टी अध्ययन पद्धतीची चर्चा करा.

ब) संशोधनाची नितीतत्वे म्हणजे काय? सामाजिक संशोधनातील विविध नितीतत्वे विशद करा.

प्रश्न *3)* खालील प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) सामाजिक शास्त्र संशोधनात मौखिक इतिहासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) कॉम्त यांची प्रत्यक्षवादाची संकल्पना आणि प्रत्यक्षवादाची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न *4)* खालील प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. (कोणताही एक) **[10]**

अ) सहभागी कृती संशोधन म्हणजे काय? सहभागी कृती संशोधनाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

ब) स्त्रीवादी पद्धतीशास्त्र म्हणजे काय? स्त्रीवादी पद्धतीशास्त्राने कशाप्रकारे प्रत्यक्षवादाला नकार दिला हे विशद करा.

प्रश्न 5) **थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणतेही दोन)** **[10]**

अ) **मूलाखत**

ब) **त्रिकोणीकरण**

क) **संख्यात्मक अभ्यासपद्धतीच्या मर्यादा**

ड) **लोकालेख**

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3627

[Total No. of Pages : 4

[6306]-299
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY
SO - 04 : Sociology of Education
(2019 Pattern) (Semester - II) (22503) (Optional Paper)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer **any one** of the following questions in 250 words. **[10]**

a) Discuss the issues of access and equity in education with reference to caste and gender.

b) Explain John Dewey's contribution to philosophy of education.

Q2) Answer **any one** of the following questions in 250 words. **[10]**

a) Discuss Freire's contribution to philosophy of education.

b) Examine various policies of education in India.

Q3) Answer **any one** of the following questions in 250 words. **[10]**

a) Discuss Mahatma Phule's views on education.

b) Explain the nature and significance of Sociology of education.

Q4) Answer **any one** of the following questions in 250 words. **[10]**

a) Explain Michel Apple's contribution to philosophy of education.

b) Discuss Bourdieu's contribution to sociology of education.

Q5) Write short notes on **<u>any two</u>** of the following within <u>100 words</u> each. **[10]**

a) Scope of Sociology of Education

b) Impact of liberalization on education

c) Interactionist approach to education

d) Concept of deschooling

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

PC-3627

[6306]-299
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY
SO - 04 : Sociology of Education
(2019 Pattern) (Semester - II) (22503) (Optional Paper)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा.** **[10]**

अ) जात आणि लिंगभाव संदर्भात शिक्षणातील संसाधन समानता या प्रश्नांवर चर्चा करा.

ब) शिक्षणाच्या तत्वज्ञानातील जोन डयूई यांचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा.** **[10]**

अ) शिक्षणाच्या तत्वज्ञानातील पाव्लो फ्रेअर यांच्या योगदानावर चर्चा करा.

ब) भारतातील शिक्षणाच्या विविध धोरणांचे परीक्षण करा.

प्रश्न 3) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा.** **[10]**

अ) शिक्षणासंबंधीच्या महात्मा फुले यांच्या विचारांवर चर्चा करा.

ब) शिक्षणाच्या समाजशास्त्राचे स्वरूप आणि महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तर लिहा.** **[10]**

अ) शिक्षणाच्या तत्वज्ञानातील मायकेल अप्पल यांचे योगदान स्पष्ट करा.

ब) शिक्षणाच्या समाजशास्त्रातील बोर्द्यु यांच्या योगदानाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाचे प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा.** **[10]**

अ) **शिक्षणाच्या समाजशास्त्राची व्याप्ती**

ब) **शिक्षणावरील उदारीकरणाचा परिणाम**

क) **शिक्षणाचा आंतरक्रीयावादी दृष्टीकोन**

ड) **निर्विद्यालयीकरणाची संकल्पना**

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3628

[Total No. of Pages : 2

[6306]-300
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY
Sociology of Media
(2019 Pattern) (Semester - II) (22504)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:
1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figure to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**
- a) Elucidate the importance of discourse analysis to study media.
- b) Elaborate the concept of social media and its impact on Society.

Q2) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**
- a) Explain the importance of audience research to study media.
- b) Elaborate the nature and Significance of Sociology of media.

Q3) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**
- a) Elaborate political economy perspective on media.
- b) Critically evaluate the portrayal of caste and ethnicity in Indian meida.

Q4) Answer any one of the following question within 250 words. **[10]**
- a) Discuss the portrayal of women in Hindi Cinema.
- b) Discuss the issues related to cyberspace and internet.

Q5) Write short notes on (any two). **[10]**
- a) Region and media
- b) Meaning of New media
- c) Neo - Marxist perspective of media studies
- d) The Trump victory and media

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 5]

PC3628

[6306]-300

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

Sociology of Media

(2019 Pattern) (Semester - II) (22504)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *50*

सूचना :-
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) माध्यमांच्या अभ्यासात 'संभाषितांचे विश्लेषण' पद्धतीचे महत्त्व विशद करा.

ब) समाज माध्यम संकल्पना व त्याचा समाजावरील परिणाम विशद करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) माध्यमांच्या अभ्यासासाठी प्रेक्षक संशोधन पद्धतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) माध्यमांच्या समाजशास्त्राचे स्वरूप आणि महत्त्व विशद करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) माध्यमावरील राजकीय अर्थकारणात्मक दृष्टीकोन विशद करा.

ब) भारतीय प्रसारमाध्यमातील जात आणि वांशिकतेच्या चित्रणाचे चिकित्सक परिक्षण करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) हिंदी चित्रपटातील स्त्रियांच्या चित्रणावर चर्चा करा.

ब) सायबर अवकाश आणि इंटरनेट संबंधीत प्रश्नांवर चर्चा करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. **[10]**

अ) प्रदेश आणि माध्यम

ब) नव-माध्यमे-अर्थ

क) प्रसार माध्यम अध्ययनातील नव-मार्क्सवादी दृष्टीकोन

ड) ट्रम्पचा विजय आणि माध्यमे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3629

[Total No. of Pages : 4

[6306]-301

M.A. (Part - I)

SOCIOLOGY

SO-06 : Globalization and Labour in India

(2019 Pattern) (Semester - II) (22505)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions in 250 words.** **[10]**

a) Discuss the changing nature of work in India from pre-colonial to colonial period.

b) Explain the concept of feminization of labour in the context of unorganized sector in India.

Q2) **Answer any one of the following questions in 250 words.** **[10]**

a) Critically analyse the changing global order and the rise of service industry in India.

b) Explain caste and gender composition of labour in India.

Q3) **Answer any one of the following questions in 250 words.** **[10]**

a) Critically analyse the issue of labour movement in India.

b) Describe the impact of COVID-19 pandemic on the society.

Q4) **Answer any one of the following questions in 250 words.** **[10]**

a) State the meaning of migration and discuss various forms of migration of labours in India.

b) Critically analyse the decline of small scale industries in the post globalized period.

Q5) **Write short notes on any two (100 words each) :** **[10]**

a) Virtual work

b) Informalization

c) Human trafficking

d) Alienation

Total No. of Questions : 5]

PC-3629

[6306]-301
M.A. (Part - I)
SOCIOLOGY
SO-06 : Globalization and Labour in India
(2019 Pattern) (Semester - II) (22505)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही **एका प्रश्नाचे** उत्तर 250 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) वसाहतपूर्व कालखंडापासून वसाहत कालखंडापर्यंत बदलत गेलेल्या भारतातील श्रमिकांच्या स्वरूपाची चर्चा करा.

ब) भारतातील असंघटित क्षेत्राच्या संदर्भात श्रमाच्या स्त्रीकरण हि संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही **एका प्रश्नाचे** उत्तर 250 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) जागतिक व्यवस्थेतील बदल आणि भारतातील सेवा क्षेत्राच्या उगमाचे चिकित्सक विश्लेषण करा.

ब) भारतातील श्रमिकांमधील जात आणि लिंगभावाचा आकृतिबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही **एका प्रश्नाचे** उत्तर 250 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भारतातील श्रमिकांच्या चळवळींच्या प्रश्नांचे चिकित्सक विश्लेषण करा.

ब) कोव्हिड−19 महामारीचे समाजावर झालेल्या प्रभावांचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही **एका प्रश्नाचे** उत्तर 250 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) स्थलांतराचा अर्थ सांगा आणि भारतातील श्रमिकांच्या स्थलांतराच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

ब) जागतिकीकरणोत्तर काळातील लघु उद्योगांच्या ह्रासाचे चिकित्सक विश्लेषण करा.

प्रश्न 5) **टिपा लिहा. कोणतेही दोन (100 शब्दांत) :** **[10]**

अ) **आभासी कामाचे ठिकाण**

ब) **अनौपचारिकता**

क) **मानवी तस्करी**

ड) **परात्मकता / अलगता**

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. : [ ]

PC-3630

[Total No. of Pages : 4

[6306]-302

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY (Compulsory Paper)

SC-06 : Contemporary Social Theories

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32501)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following : (250 words)** **[10]**

a) Discuss Alvin Gouldners's perspective on the status of Sociology as a discipline.

b) Discuss Frankfurt School's critiques on Marxian Theory.

Q2) **Answer any one of the following : (250 words)** **[10]**

a) Discuss Gramsci's concept of 'Civil Society' in detail.

b) Evaluate Baudrillard's contribution in understanding postmodern culture.

Q3) **Answer any one of the following : (250 words)** **[10]**

a) What Social Theory? Discuss various functions of social theories.

b) Critically analyse Habermas' Concept of 'Public Sphere'

Q4) **Answer any one of the following : (250 words)** **[10]**

a) What is post Modernism? Discuss major tenetsof Post Modernism.

b) Discuss the debate on Structure and Agency.

P.T.O.

***Q5)* Write any two short Notes :** **[10]**

a) Sociological Imagination (C.W.Mills)

b) Macro Theories

c) Social capital (Bourdieu)

d) Deconstruction (Derrida)

Total No. of Questions : 5]

PC-3630

[6306]-302

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY (Compulsory Paper)

SC-06 : Contemporary Social Theories

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (32501)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) एक ज्ञानशाखा म्हणून समाजशास्त्राच्या स्थितीबद्दल अल्विन गुल्डनरच्या दृष्टीकोनाची चर्चा करा.

ब) मार्क्सवादी सिद्धांतावरील फ्रँकफर्ट विचार प्रवाहाद्वारे केलेल्या टीकेची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) ग्राम्शिच्या 'नागरी समाज' या संकल्पनेची तपशीलवार चर्चा करा.

ब) उत्तर आधुनिक संस्कृती समजून घेण्यात बॉड्रिलार्डच्या योगदानाचे मूल्यांकन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) सामाजिक सिद्धांत म्हणजे काय? सामाजिक सिद्धांतांच्या विविध कार्यांविषयी चर्चा करा.

ब) 'सार्वजनिक अवकाश' हॅबरमासच्या या संकल्पनेचे चिकित्सक विश्लेषण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) उत्तर आधुनिकता म्हणजे काय? उत्तर आधुनिकतावादाच्या प्रमुख तत्त्वांची चर्चा करा.

ब) संरचना आणि कर्तेपण यातील असणाऱ्या वादाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनविषयांवर टिपा लिहा. **[10]**

अ) समाजशास्त्रीय कल्पना / कल्पिते (सी.डब्ल्यु. मिल्स)

ब) स्थूल सिद्धांत

क) सामाजिक भांडवल (बोर्द्यू)

ड) विरचना (देरीदा)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3631

[Total No. of Pages : 4

[6306]-303
M.A. (Part - II)
SOCIOLOGY
SC-07 : Sociology of Development
(2019 Pattern) (Semester - III) (32502)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Discuss the historical context of 'Idea of Development'.

b) Explain the neoliberal view of development.

Q2) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Elucidate 'Capability Approach' of development.

b) Elaborate Schumacher's views on development.

Q3) **Answer any one of the following questions in 250 words each :** **[10]**

a) Explain the 'dependency theory' of development.

b) What is sustainable development? Explain the characteristics of sustainable development.

Q4) **Answer any one of the following questions in 250 words each :** **[10]**

a) Discuss the issues of post development.

b) Elucidate indicators of human and social development.

***Q5)* Write Short Notes (Any two) :** **[10]**

a) Social Change

b) Degrowth

c) Role of NGOs as an agent of development

d) Community Development

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PC-3631

[6306]-303
M.A. (Part - II)
SOCIOLOGY
SC-07 : Sociology of Development
(2019 Pattern) (Semester - III) (32502)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक संपूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) विकासाची कल्पना याच्या ऐतिहासिक संदर्भाची चर्चा करा.

ब) विकासाचा नवउदारमतवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) विकासाचा क्षमतावाढीचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

ब) विकासाबद्दल शुमाकरचे मत विशद करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) विकासाचा अवलंबन सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) शाश्वत विकास म्हणजे काय? शाश्वत विकासाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. **[10]**

अ) उत्तर विकासवादी मुद्यांवर सविस्तर चर्चा करा.

ब) मानवी व सामाजिक विकासाचे निर्देशांक विशद करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. **[10]**

अ) सामाजिक बदल

ब) विवृद्धी

क) विकासाचे माध्यम म्हणून बिगर शासकीय संस्थांची भूमिका

ड) समुदाय विकास

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3632

[Total No. of Pages : 4

[6306]-304

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY (Compulsory Paper)

SC - 07 : Sociology of Gender

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (32503)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following : (250 words)** **[10]**

a) Explain how gender Stereotypes affect women in work place.

b) Elucidate main tenets of Radical Feminism.

Q2) **Answer any one of the following : (250 words)** **[10]**

a) Elaborate on gender focused health policies in India.

b) Discuss how feminism is rewriting the history with women's perspective?

Q3) **Answer any one of the following: (250 words)** **[10]**

a) Critically examine gender in higher education.

b) Discuss Violence at the workplace.

Q4) **Answer any one of the following: (250 words)** **[10]**

a) Critically discuss the 'body politics' as one of the dimensions of Gender Inequality.

b) Elaborate the issues addressed by women's movement.

Q5) Write any two short Notes. **[10]**

a) Honour Killings

b) Post Modernist Feminism

c) Difference between sex and gender

d) Women and unorganised sector

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PC-3632

[6306]-304

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY (Compulsory Paper)

SC - 07 : Sociology of Gender

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (32503)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.** (250 शब्द) **[10]**

अ) **कामाच्या ठिकाणी लिंगभाव आधारित साचेबद्धता याचा स्त्रियांवर कसा परिणाम होतो ते स्पष्ट करा.**

ब) **जहालमतवादी स्त्रीवादाचे प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.**

प्रश्न 2) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.** (250 शब्द) **[10]**

अ) **भारतातील लिंगभाव केंद्रित आरोग्य धोरणे विस्तृत करा.**

ब) **स्त्रीवाद स्त्रियांच्या दृष्टीकोनातून इतिहासाचे पुनर्लेखन कसे करतो आहे यावर चर्चा करा?**

प्रश्न 3) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.** (250 शब्द) **[10]**

अ) **उच्च शिक्षणामधील लिंगभावाचे चिकित्सक परीक्षण करा.**

ब) **कामाच्या ठिकाणी होणाऱ्या हिंसाचारावर चर्चा करा.**

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.** (250 शब्द) **[10]**

अ) **लैंगिक असमानतेचा एक परिमाण म्हणून 'शरीराचे राजकारण' यावर टीकात्मकपणे चर्चा करा.**

ब) **महिला चळवळीद्वारे संबोधित केलेल्या समस्यांचे तपशीलवार वर्णन करा.**

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन विषयांवर टिपा लिहा. **[10]**

अ) प्रतिष्ठेसाठी केलेली हत्या (ऑनर किलिंग)

ब) उत्तर आधुनिक स्त्रीवाद

क) लिंग आणि लिंगभाव यातील भेद

ड) महिला आणि असंघटितक्षेत्र

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3633

[Total No. of Pages : 4

[6306]-305

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO 08 : Sociology of Environmental Sustainability

(2019 Pattern) (Semester - III) (32504)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

a) What is Sociology of Environment? Elaborate the scope of Sociology of Environment.

b) Explain the Gandhian approach to environment and sustainability.

Q2) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

a) Discuss how Capitalism and Neoliberal Globalization created conditions for Un-sustainable Environment.

b) State the correlation of sustainability with climate change and loss of bio-diversity.

Q3) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

a) How did Millennium Development Goals (MDGs) helped to strengthen sustainability?

b) Discuss the goals and strategies of Paris Agreement, 2015.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following question in 250 words. **[10]**

a) Discuss the role of Chipko Movement in creating conditions for sustainable environment in India.

b) Discuss the Panchayats Extension to Scheduled Areas (PESA) Act 1996 boosted the community participation for protection of environment and sustainability.

Q5) Write Short Notes. (Any two) **[10]**

a) Eco-feminism

b) Development and marginalization

c) Green's Party

d) Objectives of Narmada Bachao Movement

■■■■

Total No. of Questions : 5]

PC3633

[6306]-305

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO 08 : Sociology of Environmental Sustainability

(2019 Pattern) (Semester - III) (32504)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) पर्यावरणाचे समाजशास्त्र म्हणजे काय? पर्यावरणाच्या समाजशास्त्राची व्याप्ती विशद करा.

ब) पर्यावरण आणि शाश्वतता याबाबतचा गांधीवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भांडवलशाही आणि नवउदारीकरण आधारित जागतिकीकरण यांनी पर्यावरणीय अशाश्वततेला कारक परिस्थिती कशी निर्माण झाली यावर चर्चा करा.

ब) शाश्वततेचा हवामानातील बदल आणि जैव-विविधतेचे नुकसान यांच्याशी सहसंबंध सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) सहस्त्रक विकास उद्दिष्टे (MDGs) यांनी शाश्वतता बळकट करण्यासाठी कशी मदत केली?

ब) पॅरिस करार, 2015 च्या उद्दिष्टांची आणि धोरणांची / कार्यनीतींची चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतातील शाश्वत पर्यावरणासाठी अनुकूल परिस्थिती निर्माण करण्यात चिपको चळवळीच्या भूमिकेची चर्चा करा.

ब) अनुसूचित क्षेत्रातील पंचायत विस्तार कायदा (PESA) 1996 ने पर्यावरण आणि शाश्वततेच्या संरक्षणासाठी समुदायाच्या सहभागाला चालना दिली. चर्चा करा.

प्र.5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) इको-फेमिनिझम / पर्यावरणीय स्त्रीवाद

ब) विकास आणि सीमांतीकरण

क) ग्रीन पार्टी / हरित पक्ष

ड) नर्मदा बचाव चळवळीची उद्दिष्ट्ये

■■■■

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3634

[Total No. of Pages : 4

[6306]-306

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY (Optional)

SO-09 : Urban Studies

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (32505)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following (250 words) :** **[10]**

a) What is Urban Sociology? Discuss the history of Urban Sociology.

b) Comment on urban issues in India today focusing on transport or housing. Use example of any government scheme to solve this.

Q2) **Answer any one of the following (250 words) :** **[10]**

a) What is city according to Weber? Critically analyse Weber's views on cities.

b) Explain the patterns of migration of labour in cities in India during Covid 19 pandemic.

Q3) **Answer any one of the following (250 words) :** **[10]**

a) Discuss the emergence of urban sociology in India.

b) Critically analyse Wirth's views on Urbanism.

Q4) **Answer any one of the following (250 words) :** **[10]**

a) Critically analyse the Ecological perspective of Chicago school.

b) Discuss Gender and public space in the context of your experience in towns / cities.

P.T.O.

Q5) **Write any two short notes (100 words) :** **[10]**

a) Urbanization

b) Global city

c) Primary circuit of capital accumulation.

d) Smart city.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PC-3634

[6306]-306
M.A. (Part - II)
SOCIOLOGY (Optional)
SO-09 : Urban Studies
(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (32505)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. (250 शब्दांत) **[10]**

अ) नागरी समाजशास्त्र म्हणजे काय? नागरी समाजशास्त्राच्या इतिहासाची चर्चा करा.

ब) भारतातील आजच्या शहरी प्रश्नांनवर वाहतूक किंवा घराची व्यवस्था यातील एकावर भर देऊन टिपणी करा. या समस्यांची सोडवणूक करणाऱ्या कोणत्याही शासकीय योजनेचे उदाहरण द्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. (250 शब्दांत) **[10]**

अ) वेबरच्या मते शहरे म्हणजे काय? वेबरच्या शहरा विषयीच्या दृष्टीकोनाचे चिकित्सक विश्लेषण करा.

ब) कोव्हीड – 19 महामारीच्या काळातील भारतातील श्रमिकांच्या स्थलांतराचा आकृतिबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा. (250 शब्दांत) **[10]**

अ) भारतातील नागरी समाजशास्त्राच्या उद्याची चर्चा करा.

ब) वर्थच्या नागरीवादाविषयक दृष्टिकोनाचे चिकित्सक विश्लेषण करा.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.** (250 शब्दांत) **[10]**

अ) **शिकागो ज्ञानपीठाच्या परिस्थितकीय शास्त्र दृष्टिकोनाचे चिकित्सक विश्लेषण करा.**

ब) **लिंगभाव आणि सार्वजनिक अवकाशाची तुमच्या शहरातील / नगरातील अनुभवांच्या संदर्भात चर्चा करा.**

प्रश्न 5) **कोणत्याही दोन प्रश्नांवर टीपा लिहा.** (100 शब्द) **[10]**

अ) **शहरीकरण**

ब) **जागतिक शहरे**

क) **भांडवल संचयाचे पहिले वर्तुळ**

ड) **स्मार्ट शहरे**

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3635

[Total No. of Pages : 4

[6306]-307

M.A.

SOCIOLOGY

SO-10 : Study of Social Movements

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (32506)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Elaborate the tribal movements in India.

b) Discuss the New labour protests in the process of globalization.

Q2) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Elaborate the resource mobilization theory of social movements.

b) Explain the Social change in the context of social movements.

Q3) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Elucidate the structural-functional theory of social movements.

b) What is social movement? Explain the nature of social movement.

Q4) **Answer any one of the following questions in 250 words :** **[10]**

a) Critically examine the issue of Identity politics in social movements.

b) Elaborate interrelationship between globalization and Arab springs.

Q5) **Write short notes (any two) :** **[10]**

a) Revolution

b) Framing perspective

c) Regional movements

d) Caste movements

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PC-3635

[6306]-307

M.A.

SOCIOLOGY

SO-10 : Study of Social Movements

(2019 Pattern) (Semester - III) (Credit System) (32506)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भारतातील आदिवासी चळवळींना विशद करा.

ब) जागतिकीकरण प्रक्रियेतील नव-कामगार आंदोलनांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सामाजिक चळवळींच्या अभ्यासातील संसाधन एकत्रिकरण सिद्धांत विशद करा.

ब) सामाजिक चळवळींच्या संदर्भात सामाजिक परिवर्तन विशद करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सामाजिक चळवळींचा संरचनात्मक - कार्यवादी सिद्धांत विशद करा.

ब) सामाजिक चळवळ म्हणजे काय? सामाजिक चळवळींचे स्वरुप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) सामाजिक चळवळींमधील अस्मितेच्या राजकारणाचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.

ब) जागतिकीकरण आणि अरब उठावातील सहसंबंध विशद करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) क्रांती

ब) चौकटीकरणाचा दृष्टिकोन

क) प्रादेशिक चळवळी

ड) जातीय चळवळी

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3636

[Total No. of Pages : 4

[6306]-308

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY (Compulsory)

SC-08 : Sociology of Globalization

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42501)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following (250 words) : **[10]**

a) Explain Political, economic and historical roots of globalization.

b) Discuss Anthony Giddens' view on globalization as intensification of modernity.

Q2) Answer any one of the following (250 words) : **[10]**

a) Elaborate on labour in global economy and labour in knowledge economy.

b) Discuss globalization, gender and sexualities.

Q3) Answer any one of the following (250 words) : **[10]**

a) Explain Hirst and Thompson's view's on globalization as a necessary Myth.

b) Elaborate the concept of Transnational Civil Society.

Q4) Answer any one of the following (250 words) : **[10]**

a) Explain issues of race and ethnicity in the era of globalization?

b) Elaborate Bretton woods view's on neo-liberalism and global financial institutions.

Q5) Write any two short notes : (100 words) : **[10]**

a) WTO

b) Globalists

c) IMF

d) Transnational Migration

Total No. of Questions : 5]

PC-3636

[6306]-308

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY (Compulsory)

SC-08 : Sociology of Globalization

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (42501)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*
3) *संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) जागतिकीकरणाची राजकीय, आर्थिक आणि ऐतिहासिक मूळे स्पष्ट करा.

ब) 'जागतिकीकरण ही एक आधुनिकतेची तिव्रता' अँथनी गिडेन्स यांच्या जागतिकीकरणा वरील या विचारा वर चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) जागतीक अर्थव्यवस्थेतील श्रम आणि ज्ञानाधारित अर्थव्यवस्थेतील श्रम विशद करा.

ब) जागतिकीकरण, लिंगभाव आणि लैंगिक अस्मिता यावर चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) हिर्स्ट आणि थॉम्पसन यांचा 'जागतिकीकरण एक आवश्यक मिथक' हा विचार स्पष्ट करा.

ब) 'राष्ट्रातीत नागरी समाज' ही संकल्पना विशद करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) जागतिकीकरणाच्या कालखंडातील वंश आणि वांशिकतेचि समस्या स्पष्ट करा.

ब) ब्रेटन-वुड्स यांचे नव-उदारमतवाद आणि जागतीक वित्तीय संस्था बाबतचे विचार विशद करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा. (**100** शब्द) **[10]**

अ) जागतिक व्यापार संघटना

ब) जागतिकवादी

क) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी

ड) राष्ट्रांतीत स्थलांतर

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3637

[Total No. of Pages : 4

[6306]-309

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

Sociology of Human Rights

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42503)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 50***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following: (250 words) **[10]**

a) Explain the universal declaration of human rights.

OR

b) Elaborate the constitutional rights of tribes.

Q2) Answer any one of the following: (250 words) **[10]**

a) What is meant by human rights? Explain the characteristics of human rights.

OR

b) Elaborate the Marxist perspectives of human rights.

Q3) Answer any one of the following: (250 words) **[10]**

a) Critically evaluate the women's rights in India.

OR

b) Explain the application of human rights to the global community.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following: (250 words) **[10]**

a) Explain the relationship between civil society and social movements in the context of human rights.

b) Critically evaluate the right to education in India.

Q5) Write any two short Notes. (100 words) **[10]**

a) Rights of disabled

b) Right to information

c) Nirbhaya movement

d) Futures of human rights

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PC-3637

[6306]-309

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

Sociology of Human Rights

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42503)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) मानवाधिकाराचा जागतिक जाहीरनामा स्पष्ट करा.

ब) आदिवासींचे घटनात्मक अधिकार विशद करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) मानवाधिकार म्हणजे काय? मानवी अधिकारांची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

ब) मानवाधिकाराचा मार्क्सवादी सिद्धांत विशद करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) भारतातील माहिलांच्या हक्काचे चिकित्सक परिक्षण करा.

ब) जागतिक समुदायाच्या बाबतीत मानवाधिकारांचे उपयोजन स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (250 शब्द) **[10]**

अ) मानवाधिकारांच्या संदर्भात नागरी समाज आणि सामाजिक चळवळींमधील संबंध स्पष्ट करा.

ब) भारतातील शिक्षण हक्काचे चिकित्सक परीक्षण करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांवर टिपा लिहा. (100 शब्द) **[10]**

अ) दिव्यागांचे अधिकार

ब) माहितीचा अधिकार

क) निर्भया चळवळ

ड) मानव अधिकाराचे भविष्य

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC-3638

[Total No. of Pages : 4

[6306]-310

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

MA-SO 12 : Ethnicity and Nationalism in India

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (42504)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following questions within 250 words : **[10]**

a) Explain the concept of ethnicity and ethnic consciousness.

b) Discuss the nature of cultural diversity in India.

Q2) Answer any one of the following questions within 250 words : **[10]**

a) Elaborate the emergence of nationalism in India.

b) Discuss the gender dimensions of Indian diaspora.

Q3) Answer any one of the following questions within 250 words : **[10]**

a) Explain the classical sociological perspective on ethnicity.

b) "There are many voices of nation in India" Discuss.

Q4) Answer any one of the following questions within 250 words : **[10]**

a) Critically evaluate issues of identity in the context of Indian diaspora.

b) Discuss the concept of ethnic resurgence in India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two of the following : **[10]**

a) Meaning of secessionism

b) Concept of Migration

c) Concept of Nationalism

d) Pluralism

Total No. of Questions : 5]

PC-3638

[6306]-310
M.A. (Part - II)
SOCIOLOGY
MA-SO 12 : Ethnicity and Nationalism in India
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV) (42504)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.*

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) वांशिकता आणि वांशिक जाणीवा ह्या संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) भारतातील सांस्कृतिक विविधतेच्या स्वरूपावर चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतातील राष्ट्रवादाचा उगम विशद करा.

ब) भारतीय देशांतरित समूहाच्या लिंगभावात्मक आयामांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) वांशिकतेवरील अभिजात समजशास्त्रीय दृष्टिकोण स्पष्ट करा.

ब) ‘‘भारतामध्ये राष्ट्रविषयी अनेक आवाज आहेत’’ – चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) भारतीय देशांतरित समूहाच्या संदर्भात अस्मितेच्या प्रश्नाचे चिकित्सक परीक्षण करा.

ब) भारतातील वांशिक उठावावर चर्चा करा.

प्रश्न *5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. **[10]**

अ) अलिप्ततावादाचा अर्थ

ब) स्थलांतर – संकल्पना

क) राष्ट्रवाद – संकल्पना

ड) अनेकतावाद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PC3639

[Total No. of Pages : 2

[6306]-311

M.A. (Part - II)

SOCIOLOGY

SO - 13 : Sociology of Law and Policing

(2019 Pattern) (Semester - IV) (42505)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 50*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figure to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

a) Explain the concepts of law and social control.

b) Discuss Emile Durkheim's views on law.

Q2) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

a) Discuss on the legislations to eliminate gender inequality in detail.

b) Analyze the nature of crimes committed against minorities.

Q3) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

a) What is surveillance technology? Explain the different types of post - globalization surveillance technology.

b) Elaborate on the forest rights law.

Q4) Answer any one of the following with in 250 words. **[10]**

a) Describe in detail the legal considerations put forward by Pierre Bourdieu.

b) Write about interrelation between culture and law.

Q5) Write any two short notes on the following in 100 words. **[10]**

a) Historical background of the concept of law

b) Custodial Death

c) Land Rights Act

d) Domestic violence

☯☯☯☯

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

PC3639

[6306]-311
M.A. (Part - II)
SOCIOLOGY
SO - 13 : Sociology of Law and Policing
(2019 Pattern) (Semester - IV) (42505)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) कायदा आणि सामाजिक नियंत्रण ही संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) एमिल दुर्खिम यांच्या कायदेविषयक विचारांची चर्चा करा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) लिंगभाव असमानता दूर करण्यासाठी असणाऱ्या कायद्यांची सविस्तर चर्चा करा.

ब) अल्पसंख्याकांविरूद्ध घडणाऱ्या गुन्हांच्या स्वरूपांचे विश्लेषण करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) पाळत ठेवण्याचे तंत्रज्ञान म्हणजे काय? हे सांगून जागतिकीकरणानंतरचे पाळत ठेवण्याच्या तंत्रज्ञानाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

ब) वन हक्क कायदा सविस्तर विशद करा.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा. **[10]**

अ) पियरे बोर्द्यू यांनी मांडलेले कायदेविषयक विचार सविस्तर वर्णन करा.

ब) संस्कृती आणि कायदा यातील सहसंबंध लिहा.

प्र.*5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 100 शब्दात टिपा लिहा. **[10]**

अ) कायद्याची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी

ब) कोठडीतील मृत्यू

क) जमीन हक्क कायदा

ड) कौटुंबिक हिंसाचार

☯☯☯☯